GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ GIŽORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Splitsko izdanje (I)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Miloša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Miloša. Telef. 47.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Sreda 14 aprila 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 85

Kratke vesti

— Na putu za Budimpeštu saveznog pretsjednika Austrije Miklasa 3 maja pratiće kancelar Sušnik i ministar spolj. poslova Šmit.

— PO CIJELOJ Njemačkoj rasturen je letak potpisan od „Njemačke partije slobode«. Nepoznati agitatori zasuli su naročito inostrane novinare tim letcima. U letku se govori o osnivanju opozicione grupe u Njemačkoj. Vjeruje se da je letak štampan u inostranstvu.

— KOD Pardubica došlo je u jednoj fabrici šlofova do teške eksplozije. Cijela fabrička zgrada je porušena. Ima četiri mrtva i mnogo ranjenih.

— POLICIJA je raspustila Ligu za čovječanska i gradjanska prava. Varšavski listovi kažu da je ta liga bila ekspozitura Kominterne i da je novčano potpomagala osobe koje su bile optužene i kažnjene radi komunizma.

— MINISTAR DVORA obavijestio je pretsjedništvo Ljobljanskog velesajma da je Knez Namjesnik Pavle odobrio pokroviteljstvo Nj. V. Kralja za proljetni i jesenji velesajam.

— ŠTRAJK SLIJEPIH radnika u radioni jednog humanog njujorškog društva nastao je zbog zahtjeva radnika da im se poveća plata. Ovaj neobičan štrajk završio je time što je humano društvo zatvorilo svoju radionu.

— PRAZNIK 1 MAJA neće biti proslavljen u Grčkoj jer pada na veliku subotu. Državni praznik biće proslavljen, po odluci vlade, tek sredinom maja.

— BRITANSKI TRGOVINSKI ataše z Andaja otputovao je u Burgos da pregovara sa vladom nacionalne hunte o britanskim brodovima koji prenose životne namirnice, a nalaze se u francuskim lukama,

— POSLIJE POSJETE italijanskog kraljevskog para Budimpšti, Madžarska će posjetiti i italijanski premijer gosp. Mussolini.

ANKARA, 14 aprila (r) Sinoć je u 85 godini života preminuo veliki turski političar i književnik Abdul Mak – Hani. Štampa mu je posvetila duge kronologe.

LONDON, 14 aprila (r) Krunski sajet sastao se jučer po prvi put u vezi krunisanja kralja Đorđa VI

Ministar socijalne politike u Sarajevu

SARAJEVO, 14 aprila (h) Ministar socijalne politike Dragiša Cvetković dopuovao je u Sarajevo na povratku sa Primorja. Tokom jučerašnjeg dana pregleao je Državnu bolnicu i Berzu rada, pa u Banskoj upravi primao prijatelje i artijske funkcioner . Novinarima je dao javu o aktuelnim socijalnim pitanjima aše zemlje pa je sinoć nastavio put za eograd.

USA štedi do krajnjih mjera

NJUJOR, 14 aprila (r) Pretsjednik uzvelt pozvao je sve ministre i načelnike da odustanu od izdavanja bilo kakva kredita u koliko nije nešto od prepotrebe da bi se i na ovaj način okšao veliki deficit u budžetu.

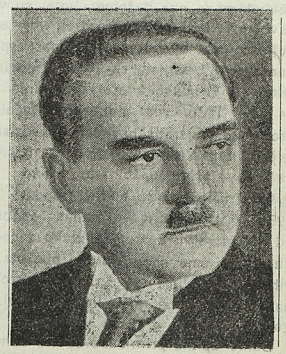
Likvidacija GPU ?

VARŠAVA, 14 aprila (r) Prema neotvrđenim vijestima iz Moskve maršal rošilov saopštio je Staljinu svoj zahev o vaspitanju GPU koja je, po njeovom mišljenju, nepotrebna pored jake rganizacije crvene armije.

RAZGOVORI U BEOGRADU

BARUTANA EVROPE

preselila se iz istočnog u zapadni kraj — sa Balkana na Pirinej

Dr STOJADINOVIĆ

NJUJORK, 14 aprila (r) Jučerašnji „Nju tajms«, u jednom dopisu iz Rima, bavi se italo-jugoslovenskim sporazumom koji je u mnogome doprinjeo sređenju prilika u Podunavlju. Italija i Jugoslavija — kaže se u članku — izašle su iz Svjetskog rata kao neprijatelj, i ako su se u njemu borile rame uz rame protiv zajedničkog neprijatelja. Nastojanja na zbližen iz 1924 godine razbivena su jakom iredentističkom akciom.

U ekonomskom opsjedanju Italije Jugoslavija je učestvovala preko volje, jer Italija apsorbuje 30 posto njenog izvoza, dok pokriva samo 18 posto njenog uvoza.

Zbližen Italije i Jugoslavije smanjiće u veliko razdraženje u najdelikatnijem dijelu Evrope.

BEOGRAD, 14 aprila (g) Jučer u 11.30 doputovali su u Mladenovac turski ministri Ismet Ineni i dr Ružđi Aras, turski poslanik u Ankari Branko Lazarević i ostala pratnja. U Mladenovcu ih je pozdravio narodni poslanik ovoga kraja Badžak zaželivši im dobrodošlicu, na kojoj se zahvalio ministar Ineni. Građanstvo je gostima priredilo ovacije.

Zatim su se gosti odvezli na Oplenac gdje je pretsjednik turske viade Ineni položio vijenac i sa pratnjom se poklonio sjeni Viteškog Kralja Ujedinitelja.

Sa Oplenca gosti su se odvezli na Avalu i položili vijenac na grobu neznanog junaka.

BEOGRAD, 14 aprila (g) Turski ministri i njihova pratnja obišli su jučer poslije podne grad. Predveče su bili primljeni u audijenciju kod Kralj. namjesnika dr Stankovića i dr Perovića, a zatim su prisustvovali večeri koju je

ISMET INENI

turski poslanik priredio u apartmanima poslanstva.

SOFIJA, 14 aprila (r) Sva jučerašnja bugarska dnevna štampa posvećuje osobitu pažnju razgovorima u Beogradu donoseći opširne izvještaje svojih beogradskih dopisnika.

RIM, 14 aprila (a) Prema još nepotvrđenim vijestima grof Ciano vodiće sa kraljem Zogu i arbanskim državnicima političke razgovore u vezi nove situacije uostale italijansko—jugoslovenskim sporazumom.

Francuski radnički sindikati

ponovno traže raspuštanje desničarskih liga

PARIZ, 14 aprila (r) Savezni sindikati održali su sinoć konferenciju sa koje je izdana rezolucija u kojoj se govori o proslavi 1 maja, program velikih javnih radova, skupoći i na kraju zahtjev da vlada raspusti sve desničarske lige.

PARIZ, 14 aprila (r) Sinoć je ministar trgovine Pol Bastid održao konferenciju sa generalnim komesarom za svjetsku izložbu. Poslije sastanka ministar Bastid demantovao je vijesti o navodnom odgađanju datuma otvorenja izložbe. Ipak datum još nije određen, iako se na nj podaje mnogo važnosti kao i uopšte na ovu izložbu kojoj je cilj da pokrije mnoge stavke deficita budžeta Francuske republike.

PARIZ, 14 aprila (r) Zapaženo je da, zadnjih dana, svako jutro zastave na stegodima svjetske izložbe osvanu premazane sovjetskim simbolima. Policija sada nastoji da uđe u trag ovim demonstrantima. Da bi se spriječilo dalnje blačenje zastava vlast je izdala naredbu da se svaku večer zastave skidaju, a ujutro ponovo ističu.

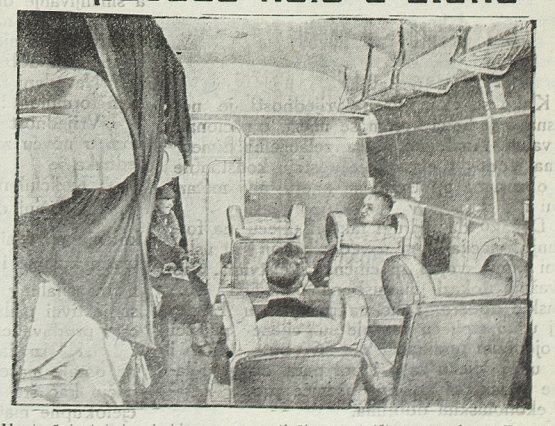
Predana je nota Rajha Vatikanu

BERLIN, 14 aprila (r) Predanja njemačkog odgovora na papinu enciklikiu izazvala je naročitu pažnju u crkvenim krugovima. Forma odgovora nije kao kod obične protestne note. Saznaje se da će njemački poslanik u Rimu fon Bergen otputovati uskoro u Berlin na referisanje.

Rajh neće otkazati Konkordat

BERLIN, 14 aprila (r) DNB javlja: Usprkos nastalog spora između vlade Rajha i Vatikana vlada neće otkazati sklopljeni konkordat.

Spavaća kola u zraku

Unutrašnjost jedne kabine novog orijaškog putničkog aeroplana »Typ A.W.27«, od 12 jednakih tipa mašine koje su u W. G. Armstrong Whitworth tvornica aeroplana u Hambler, Southampton, izgrađene za britanska aerodruštva. Ovo je najveći aeroplan na svijetu i može se sa pravom nazvati: „leteća spavaća kola.« Kabina pruža mjesto za 27 putnika a po noći udobnost za 20 ležećih osoba.

ŠETNJE PO SPLITU

Ne m'oš ti po Splitu odit', ako te svaku dese' metri kokod ne ustavi.

— Jesi li vidi' — ustav' ja te prvi — koje ćedu opere davat? Ča će mi „Porin" ? Da je živ pok. Pandža, moga' bi on gostovat', pa da ga slušaš kako piva : „Zoriko moja, Zoriko mila!" Oli nema drugo ?

— Ma je to zato ča su foji pisali da prošli put nisu davali nijednu našu operu.

— Koji foji ? Gradjanstvo, ono gradjanstvo ča gre u tejatar, ča sva društva i ostalo ustišći, ono ne štije te foje. Ti foji pišu za one koji ne gredu u tejatar na opere, ven na skušćine i zborove. Pulitika i tejatar ne mogu poć uskupa. Jedno ga s drugim ne uliza za ništa.

— To more josćer proć, i da dadu „Zrinskog" pa da o' trejatra učinu dimoštrac' jun, more se čovik nikako smijat', ma u 16 dan' slušat' 20 oper', to je strašna jedna stvar. O' 365 dan' u godini, 349 ne čuješ ništa, a onda u 16 dan ti o' glave učinu balun. To govorin za one koji znadu slušat' i koji čuju, a ne za one kojiman su kumpliri i opere sve isto.

— Drago m' e da i ti misliš ka' i ja. Eto Bog!

Ovi t'e prvi bi' ka' : „Dobro jutro!"

Greš naprid, a drugi te ustav' ja.

— Jo pazara danas ! Svašta jema i biži i arčičoki i boba, svašta, a puna ribarnica lokardi, i cine da ne more bit cinije, pa za obid i za večeru lokardi.

— Ma ne va' ja za obid i večeru.

— More, more, samo va' ja znat' spravit'.

— Kako ?

— Za obid ispečeš i' na gradele, pa lipo sa salatom iziš. I jedno tvrdo jaje da baciš u salatu ne stoji erdjavo. Za večeru učiniš lokarde lešo...

— Lešo ?

— Lešo, lešo, ča me tako gledaš, lipo i' skuvaš. Staviš i' da se skuvaju. U jonu vodu di se kuvaju, staviš malo papra u zrnu, nikoliko lišća o' lovora, jednu kapulu i u' ja, ako' očeš i ružmarina. Kad se skuvalo, dobro iscidiš vodu i da ti lokarde ostanu suve. Kad se o' ladu očistiš sve drače, da ti samo meso prez ijedne drače ostane. Staviš na pjat, poliješ dobro u' jen, iscidiš jedan oli vad limuna ozgar i onda pospeš su malo kapari. To ti je lipa studena večera, da nemore bit boja.

— A kušat' ću. A uvik čovik čakod nauči.

— Samo to ne piši, jerbo čedu ti reć da uvik pišeš o jist i pit.

— Ne boj se ti zato. Tako pišu najveći pisci o' cilega svita, pa mogu i ja ča sam najmanji. Da ti štiješ de Coster—a, Tombari—a i druge, i kod nji' bi naša' ponajvišje kužinu i razne špecijalitete, ka' i mi ča jemamo naše. U temen je cili svit jednak. Ne boj se ti, ako bi ko ča reka', ja ću znat odgovorit'.

Kad si i ovoga opremi' greš na pr. u kafu. Tamo te dočeka pulitika. To su ponajvišje nezaposleni, oni koje nij' vo' ja radit', i oni štiju sve moguće foje, a razumu samo ono ča pišu foji s kojiman se oni slažu. Drugiman ne viruju.

Poslin tega greš na obid, a gren i ja ! U.

Privredni pregled

× **Stanje dalmatinske poljoprivrede u martu.** Česte kiše u prošlim mjesecima prouzrokovale su da su svi poljoprivredni radovi zakasnili. Zakasnilo se je s radovima u vrtu, polju, vinogradarima, a i voćnjacima. Kiše su prouzrokovale da su u nizinskim položajima gdje se voda zadržava, propali razni usjevi. Mnogi ozimi usjevi morat će se preorati iponeinane v trovo š posijati. Bajami su u svim krajevima već davno ocvali i otrijebili su se dobro. Prema današnjem stanju u ogromnoj većini krajeva obećava odličan prinos. Jedino jaka martovska jugovina nanijela je štete bajamima, a i drugim voćkama koje su ranije ocvale. Do sada trešnje, kajsije, a i višnje obećaju veoma dobar prinos. Radi slabog uroda maslina potražnjn je za maslinovim uljem velika. Cijene mu se kreću od 14—17 Din po litri. Stanje je stoke vrlo dobro. Radi vrlo blage zime prahrana je blaga bila vrlo povoljna. Cijene su nešto poskočile i drže se čvrsto.

× IZVOZ NAŠEG KUKURUZA ZA NORDIJSKE DRŽAVE. Interesantno je istaći da je ove izvozne kampanje »Prizad« napravio priličan posao u kukuruzu i sa nordijskim zemljama. Kukuruz za nordijske zemlje izvožen je vodenim putem do Bratislave, pa je pretovarivan i transportovan željeznicom do Labe. Dalje je tranportovan Labom i opet pretovarivan u Hamburgu.

Sjednica Gradskog vijeća

Odbivene žalbe trgovaca i izgradnja zgrade Berze rada

Sibenik, 12 aprila

U jučerašnjem broju donijeli smo opšti prikaz sa sjednice vijeća. U vezi budžeta pred vijeće su iznesena i dva značajnija pitanja: Žalbe nekih mjesnih firmi na previsoke dažbine i pitanje izgradnje zgrade ekspoziture Berze rada i radničkog skloništa.

Na previsoke dažbine žalili su se: Bata, prodavaonica Sibenik, Udruženje zanatlija za grad Sibenik, Udruženje ugostiteljskih preduzeća, Matačić i dr., Stj. Karković i sin, M. Jakovljević i Mate Jadronja.

O njihovim žalbama vijeće je pretreslo i donijeli odluku u kojoj se između ostalog kaže:

„... Sve se ove primjedbe odnose uglavnom na one dažbine koje su već davno uvedene u našoj opštini ili one koje su kao nove predviđene opšt. spiskom taksa i nameta za 1936-37 godinu, i koje je Gradsko vijeće u sjednici od 14 juna 1936 već odobrilo. Dažbine, protiv kojih ustaju navedeni prigovaratelji, u koliko se radi o novim ili preinačenim starim dažbinama, nisu još puštene u izvršenje, budući budžet za 1936-37 godine nije do danas odobren od Ministarstva finansija. Kako se očekuje odobrenje spomenutog budžeta ovih dana, to će se gradske pristojbe naplaćivati prema tarifi, koju je lanjske godine izglasalo gradsko vijeće.

Dakle upitne primjedbe se ne odnose na nove ili povišene pristoibe, jer takove stavke predloženi općinski pravilnici ne predviđaju pa su iste neosnovane.

Druga promjena u predloženoj tarifi protiv koje ustaju spomenuti trgovci leži u načinu ubiranja ili naplatu uvoznine na robu, koja se obračunava uopšte prema težini. Dosada, a tako je bilo predviđeno i spiskom taksa i nameta za 1936-37 godinu, naplaćivala se uvoznina na takove artikle po netto težini; novom budžetskom godinom, odnosno prema predviđenim pravilniku **uvodi se naplata opšt. trošarine na brutto težinu predmeta ili, kako se trgovačkom terminalogijom kaže „brutto per netto".**

Razmatrajući uopšte predloženu gradsku tarifu, može se opaziti namjera Gradske opštine da svim privrednim granama, u koliko je moguće, izađe u susret, te da u opterećanju dačama povede princip snošljivosti i pravičnosti. Vidjeli ste, gospodo vijećnici, da napr. Udruženjenje zanatlija traži povišenje nekih stavaka za koje trgovci, s druge strane, predlažu sniženja. Međutim vodeći računa o interesima jednih i drugih Gradska opština nemože da im udovolji onako kako oni traže, jer bi inače morala ili uvesti prohibitivne stavke ili pustiti stranu konkurenciju da uništi naše zanatstvo. Opština je izlazeći do kraja u domaćoj privredi uvela opterećenja koja su u presjeku mogu smatrati da pogoduju sve grane grad. privrede i radinosti. Ne pretjerava se ako se kaže da šibenska gradska opština, u poredjes drugim gradovima, spada među one čije su dažbine najniže iako su njezini stvarni prihodi manji nego ikojeg drugog grada srazmjerno.

*

Mi smo svojevremeno pisali o podizanju zgrade Ekspoziture berze rada u Šibeniku. Sada je taj predmet došao i pred gradsko vijeće. Kako je poznato zgrade Berza rada podižu i uzdržavaju same opštine. Ali kako je Centrala za posredovanje sada — kazao je u svome ekspozeu po ovome pitanju tajnik g. ŽIVKOVIĆ — podigla u mnogim mjestima velike palate iako su ti gradovi bogatiji od Šibenika to se tražilo i usvojilo da takvu jednu podigne Centrala i u našem gradu. Opština grada Šibenika ima samo da ustupi potrebno zemljište. Kako je poznato kredit je već odobren i projekti izrađeni po gg. ing Baldazaru i Ciciljaniju.

Pretstavnici zainteresovanih institucija pregledali su mnoge terene u gradu i konačno izabrali česticu 331 K. O. Crnica koja leži na raskrsnici drniškog puta u veličini od 630 m² Zgrada će koštati oko 1 miljon dinara.

Kao daljnju pomoć Opština oslobađa ovu gradnju svih građevinskih taksa te će o svome trošku izgraditi trotoa oko zgrade, zatim će je osloboditi svil vodovodnih i kanalizacionih pristojbina Gradska opština će u svome budžet unijeti stavku za izdržavanje zgrade visini dosadašnjeg najma od 600 dinar mjesečno.

Javna berza rada u Splitu, kaže se referatn odnosno odluci vijeća — dužn je da na ustupljenom zemljištu otpočn sa gradnjom zgrade Ekspoziture za raz doblje od najviše godinu dana računa juči od dana važnosti ove odluke te d zgradu redovito i dovrši. Inače ova oc luka vijeća gubi valjanost, te se ustu pljeno zemljište vraća u vlast Opšti Sibenik. (a)

ING. M. MARTINIS

O mjerilu vrijednosti materijalnih i dokovnih dobara - o novcu

(nastavak)

Kako se vidi, relacija vrijednosti je nezavisna o jedinici kojom se mjeri, o nacionalnoj valuti. Analogno je sa relacijama dimenzijama jednog tijela, koje ostaju konstantne bez obzira na upotrebljenu mjeru na metar, stopu i t. d.

Dakako da i drugi faktori utječu na formiranje relacija osim navedenih koji su uslovljeni samo svojim specifičnim svojstvima. Kao najvažniji dokazi međusobna množina ekonomskih dobara. Tako na primjer u Engleskoj u 13 stoljeću varirale su cijene pšenici u pojedinim godinama za 56 puta toiiko i dok u 17 vijeku za 3 i pol puta zbog relativne promijene količine pšenice prema ostalim ekonomskim dobrima.

Faktori o kojima zavise cijene

Ako se relativna vrijednost izražava u novcu, onda novčanice mijenjaju samo zajednički nivo cijena, dok njihova relativna vrijednost ostaje ista. Može se također desiti da novac prouzrokuje i relativno pomjeranje vrijednosti dobara ali indirektno i to tako da prouzrokuje povećavanje jedne vrsti dobara a smanjivanje drugih vrsti. Promijena relativne vrijednosti nastaje u ovom slučaju svakako relativnim pomjeranjem kvantiteta raznih ekonomskih dobara.

Navedeni faktori daju se izraditi slijedećom formulom :

Vrijednost jednog dobra izražena jedinicom u novcu za stanoviti prostor i vrijeme jednaka je

$$K = \frac{\text{Količini novčanica u prometu x brzini}}{\text{Količini dotičnog dobra u prometu x}}$$

brzini kolanja ili produkcije dotičnog dobra x financijalnog stanja kupca i prodavaoca x sunjektivni psihološki faktori rasuđivanja kupca i prodavaoca.

„K" izražava upliv i raspored cjelokupne ostale mase dobara i ljutske mase na isti način kao što na dužine upliviše raspored cjelokupne materije u prostoru i vremenu.

Pri tom se novčanica ima shvatiti u širem smislu to jest sve ono što omogućuje plaćanje kao : zvečeći novac, banknota, papirni novac, čekovi, mjenice, žiro promet i tako dalje. Tako je u pojedinim zemljama opticaj novčanioa 2 — 5 puta od metalne podloge a žiralni novac 3 — 11 puta viši od optica ja novčanica. Na primjer u Americi (1919-2(državni novac koji je cirkulirao u publici bi manji od 10 posto žiralnog novca.

Na brzinu kolanja utječu između ostalo modaliteti plaćanja, tehnica organizacija trž šta, tako na primjer blagajnički zapisi pov čavaju brzinu kolanja.

Indeksni brojevi i ekvivalentnost raznih nivoa cijena

Kako se vidi, svi su faktori podlož promjeni. Na formiranju cijena, osim ostal faktora, djeluje kvantitet novčanica ali njiho brzina kolanja, prema tome je bezmisleno g voriti o stabilnosti novca i kada bi njiho količina ostala nepromijenjena. Stabilnost jena može da proizlazi iz mnogo kombinac navedenih faktora kao i to da stalni kvantit novčanica ne podvlači za sobom i stabilnc cijena. Jedinici vrijednosti n. pr. dinaru govara količina dobra koja se mijenja u v menu i prostoru a pošto novčanica za se nema svoj smisao opstanka nego kao mom tano mjerilo relativne vrijednosti dobara proizlazi, da se novčanica ima prilagoditi r nim nivoima relativnih vrijednosti. U ovoj namici faktora, gdje nema stalne tačke, trebno je ustanoviti što objektivni standa prema kojem se ima usporedivati jedinica lutnog sistema. (nastaviće se)

GRADSKE VIJESTI

Poslije nedjeljne utakmice

Split, 13 aprila

Poslije nedjeljne utakmice koja je, kako je poznato završila neuspjehom Hajduka, među kibicima bijelih čuju se razni komentari. Međutim u jednom se svi slažu. A to je: da je trebalo da Hajduk izgubi ne samo prvenstvo države nego i drugo mjesto na tablli, da se vidi kako neki igrači ne odgovaraju prvoj momčadi. I da se jednom pokuša sa mlađima, jer niko nije pretplaćen na mjesto u prvom timu. (ć)

☐ SJEDNICA VIJEĆA Trgovačko—industrijske komore održaće se 26 ovog mjeseca. (ć)

☐ JAVLJAJU IZ ZAGREBA da je tamo preminuo Zvonimir Mrkošić, sudac stola sedmorice B odjelenja. On je mnogo godina bio sudija Okružnog i Apelacionog suda u Splitu. (ć)

☐ OČEKUJE SE da će 15 ov. mj. stići u Split g: Ismet Ineni, turski ministar pretsjednik. (ć)

Skupština protiv „Marjana"

Sinoć je u bratovštini sv Križa održana skupština težaka koji imaju polja na Marjanu, navodno radi toga što im divljač sa Marjana pravi ogromne štete njihovim usjevima. Uz Karla Krstulovića govorio je i Paško Kaliterna koji se je osobito oborio na kuniće. Na skupštini je primljena rezolucija u kojoj se traži da se spriječi, na bilo koji način, nanašanje štete poljima od strane divljači sa Marjana. Ta je rezolucija predana g. Banu i g. načelniku Splita.

Večeras je opet sjednica u bratovštini sv Križa radi iste stvari. (ć)

„Zvonimir" ide u Sinj

U nedjelju ujutro će „Zvonimir" održati koncerat o „Muke Isusove" u Sinju a naveče u Sokolani koncerat jugoslovenskih pjesama.

Za oba ova koncerta vlada već u Sinju veliki interes. (ć)

JOSIP DVORAČEK
Moderna mehanička ŠIBENIK radiona. Električno autogensko varenje blokova za motore, automobile i slično.

☐ GOSP. PROF. IVO PRIŠLIN, virtuoz na klaviru i profesor glazbe pri šibenskoj gimnaziji održao je sinoć u režiji Narodne ženske zadruge vrlo uspjele predavanje o temi: «Dekadensa u muzičkom stvaranju«. (t)

☐ PRAKTIČKI UČITELJSKI ISPITI pri drž. učiteljskoj školi počinju u četvrtak 22 ov. mj. sa pismenim radnjama, a potom usmenim. Ispit će polagati 20 svršenih učitelja-ica sa područja Primorske banovine. (t)

☐ GRADNJA OSNOVNE ŠKOLE u Dobropoljani na otoku Pašmanu započela je prošlih dana. Škola će biti dvorazredna i imaće dva učiteljska stana.

Dovršenje osnovne trorazredne škole u Prvić Šepurini na kojoj se ima postaviti krov za sada ne može uslijediti, jer se prethodno ima postaviti vijenac od armiranog betona, a nema za tu svrhu potrebite količine cementa, uslijed nastalog štrajka i obustave rada u tvornicama cementa. Trorazredna škola u Vrpolju, koja je već pod krovom biće dogotovljena, netom bude odobren kredit za izvađanje nutarnjih radova. (t)

PRETPLATNICIMA!

Priložili smo čekovne uplatnice s molbom da ih se odmah upotrebi za šiljanje pretplate. Svakome starijem pretplatniku dostavilismo istodobno izvadak njegova dugovanja s molbom da što prije podmiri.

SUDJENJE BIOGRADSKOM ADVOKATU M. DOMINISU

Ostatci ustaške afere u sj. Dalmaciji

Šibenik, 14 aprila

Pred senatom okružnog suda, kojemu pretsjeda g. Šižgorić i zastupatelja optužbe g. Jakova Dubokovića, državnog tužioca u Splitu započelo je jučer suđenje umirovljenom sudskom savjetniku i advokatu u Biogradu n-m Milanu Dominisu, te trojici suoptuženih seljaka iz okolice Biograda. Optužba tereti M. Dominisa, da je u toku istražnog postupka vođenog protiv Josipa Silobrčića i drugova, osumnjičenih da su pripadali ustaškim organizacijama nagovarao svjedoke da krivo svjedoče. U obrazloženju optužnica navađa, da su nagovorom optuženog Dominisa osumnjičenici i mnogi svjedoci promjenili svoje iskaze na glavnom pretresu pred sudom za zaštitu države u Bengradu i da su na osnovu toga Silobrčić i družina bili u pomanjkanju dokaza oslobođeni od optužbe.

Suoptuženi seljaci Strmota, Jačan i Sikirić odgovaraju, da su nagovorom opt. Dominisa promjenili na glavnom pretresu u Beogradu svoje iskaze, koje su ranije dali i potvrdili na zapisniku u istražnom postupku.

Na jučerašnjoj raspravi bio je ispitan optuženi Milan Dominis, koji je iskazao da niti je nagovarao, a još manje plaćao svjedokn da krivo svjedoče i da iskazuju obranu Silobrčića i drugova. Za svjedoke, koji ga terete iskazuje da to čine iz sličnih razloga i mržnje prema njemu. Između ostalih svjedoka bio je preslušan kao svjedok Rade Čotre, na čijem se iskazu temelji optužba. Svjedok je uglavnom promjenio u nekim stvarima svoj raniji iskaz. Poslije podne rasprava je nastavljena čitanjem spisa i u 6 sati zaključena, te je nastavljena jutros sa čitanjem spjsa i govorima zastupatelja optužbe i obrane. (t)

Mariborska vinska afera imala je svoju pozadinu

Afera u Mariboru sa 6 vagona šibenskog vina, koje je kao „patvoreno" bilo zapljenjeno imala je svoju pozadinu sigurno u tome, što je nekome bilo stalo da se dalmatinska vino potisnu sa slovenačkih tržišta, a napose iz Maribora. Zdrava i kvalitativno bolja dalmatinska vina konkurisaia su vinu iz ostalih krajeva, pa je upriličena spomenuta hajka na dalmatinska vina, a poglavito na šibenska, samo da se umanji stečeni renome. U Šibenik je doputovao g. Ante Zorić, jedan od šestorice Šibenčana, koji u Mariboru drže vinotočnice i prodavaju godinama isključivo šibenska vina prvorazredne kvalitete. Po kazivanju g. Zorića Ogledna stanica našla je da su vina naših sugrađana potpuno zdrava, ali Banovinska kontrolna kmetska stanica, koja je u ovom bila moćnija, ustanovila je za vino g. Zorića, da je izrađeno od loze samorodnice. Treba da znaju vlasti u Mariboru, da na području šibenske općine, a ni na cijelom području Dalmacije nema nijedne loze samorodnice i da su dalmatinska vina uvijek bila dobre i zdrave kvalitete. Najbolji je dokaz, da se i sama Nabavljačka zadruga drž. službenika u Mariboru već punih 10 godina služi i nabavlja za svoje potrošače isključivo šibensko vino i nikada nije opaženo ništa, a kamo li da se iz Sibenika seviralo zadruzi vino od samorodnice. G. Zorić je sa uzorcima zaplijenjenog vina dobavio u Sibeniku i u Splitu kod banske uprave sve potrebite dokumente, s kojima će poraditi u Mariboru, da mu bnde moguće rasprodati vino osumnjičeno kao da je patvoreno. (t)

☐ TEŠKA NESREĆA U SIVERIĆU desila se jučer poslije podne u kojoj je stradala Marija Ramljak ž. Petra, 46 g stara seljakinja. Pokojnica je htjela neovlašteno sa stovarišta ugljenokopa Monte Promina izvaditi izvjesnu količinu ugljena. Otkopavanjem ugljena pok. Mariju je ugušio otrovni plin. Videći se u opasnosti stala je dozivati pomoć i pri tom trčala je k njoj malodobna kćerka Katica, koja je bila nemoćna da izbavi majku od očite smrti, a da i sama ne nastrada. Pozvala je oca i susjede, ali je već sve bilo kasno, jer je sat kasnije uspjelo jedva izvaditi leš nesretne žene, majke od više djece. Danas je izvršen ukop leša, pošto je ustanovljeno bilo izvidima da se radi o nesretnom slučaju. (t)

☐ »KOLO" vratilo se jutros sa svoje uspjele turneje po državi. Na stanici im je priređen srdačan doček (t)

Dirljivi sprovod „Kralja Cigana" i pretsjednika organizacije cigana u Poljskoj Matijaša Kivčeka

Godišnjica otvorenja igrališta JRSK „ŠIBENIK"

Kao što je već u broju „Tribune« od 9 aprila ov. god. izneseno ove će se godine, kao i narednih, za duhovske praznike proslaviti „dan otvorenja igrališta". Kako saznajemo prvog dana Duhova ujutro osim već poznatih nastupa sekcija za boks i hazend prirediće se i vaterpolo utakmica izmedju momčadi sekcije kluba i Mornarice ili splitskog »Jadrana« kao i plivačko natjecanje.

Agilna uprava JRSK „Šibenik" već je imenovala odbor komu je stavljeno u dužnost da pripremi sve kako bi proslava ispala što bolje,

Svečanosti će prisustvovati brojni izaslanici raznih klubova, a po svoj prilici biće prisutan i delegat S. nog. podsaveza, Jug. nog. saveza i pretsjednik Radničke sportske zajednice Bogoljub Ćurić. Posredstvom RSZ vrlo je vjerovatno da ovom turniru uzme učešća i najbolji beogradski radnički sport. klub „Borac".

Uprava kluba je stupila u pregovore sa SK „Viktorija" iz Sušaka, tako da bi, ako pregovori uspješno završe, mogli odjednom u Šibeniku imati pravu smotru sportske momčadi.

Obavješteni smo da iako uprava kluba još nikomu nije, od prošlom broju, navedenih klubova, poslala službeni poziv, ipak se iz neslužbenih razgovora i dopisivanja saznaje je da su svi navedeni klubovi kao „Hajduk", »Split" i „Osvit«, voljnih odazvati se pozivu koji će im u najskorije vrijeme biti upućen, a moguće je već i upućen. (Kar.)

ŠAH

Simultanka

U prostorijama ša—sekcije JRSK »Šibenik« održaće poznati šahista gosp. Čatlak Dunko simultanku protiv dvadeset najboljih šahista kluba. Šimultanka će se održati u nedjelju 18 ov mjeseca u 6 sati poslije podne. Za nečlanove ulaznica dobrovoljni doprinos u korist inventara šah—sekcije. (Kar.)

☐ PROTIV OBRADA MANDIĆA, seljaka iz Zečeva održaće se sutra krivična rasprava pred velikom senatom mjesnog okružnog suda, optuženog da je susrevši se na putu u svađi ubio svog zeta. Optužnica za ubicu traži primjenu stroge kazne od 10 do 20 god. robije. (t)

☐ U VEZI GRADNJE hotela na „Jadriji« otputovaće ovih dana za Zagreb g. Ante Frua, član uprave „Jadrije" i odbora za gradnju hotela na kupalištu. G. Frua će nastojati u Zagrebu da zainteresuje imućnije trgovce da podupru izgradnju hotela, koji se namjerava podignuti na »Jadriji" na zadružnoj bazi. (t)

☐ BRIJAČKI POMOĆNICI U ŠIBENIKU predložiće poslodavcima potpis kolektivnog ugovora u kojem će brijačko—vlasuljarski pomoćnici prema godinama uposlenja biti podijeljeni u tri grupe i po grupama biće određena visina mjesečne plaće pomoćnicima u visini od 400—800 din. (t)

☐ JUČER SE ZAPOČELO sa uređenjem državnog puta od Okružne banke do hotela Kosova. Za kaldrmisanje ovog puta odobrena je svota od 98.000 dinara. Iza toga će se put sprameksirati, a radovi su povjereni firmi Batigelli. Isto tako jučer su započeli radovi na uređenju dijela obale ispred nove zgrade carinarnice. (t)

MALA KRONIKA

Manja od Vatikana

Dosad se mislilo da je najmanja država na svijetu Vatikan, a u stvari to je Arahar u Indiji, Ta država se prostire na vrlo malom prostoru, ima svega sedam kuća i 35 stanovnika. Godišnji budžet ove države iznosi 180 rupija.

Najveća ženska biblioteka

Najveća ženska organizacija u Americi otvorila je nedavno u Njujorku veliku biblioteku, jedinstvenu na cijelom svijetu. Tu se mogu dobiti kuvarski recepti i knjige koje sadrže peaktične savjete za domaćinstvo. Ova ženska biblioteka raspolaže sa 11.000 raznih jelovnika i preko 9000 kuvarskih knjiga. Sala za čitanje u ovoj biblioteci uvijek je dupke puna publike. Ne samo žene, i muškarci dolaze ovamo da se pobliže upoznaju sa tajnama gastronomije.

Špijunski fotoaparat

Nedavno su američke vlasti otkrile u Panami neobičan slučaj špijunaže. Jedan japanski vojni špijun, koji je bio zaposlen kao radnik, uhvaćen je sa malim fotografskim aparatom među zubima. On je vršio snimanja utvrđenja pokrećući aparat samo podizanjem usana. Interesantno je to da je ovaj špijun taj aparat konstruisao prema romanu „Majmun špijun".

Naranča za muža

U Kaliforniji je posljednjih godina više od stotinu djevojaka došlo do udaje na neobičan i originalan način. Neke su od njih umotavajući narandže u papir stavljale ujedno, ljubavno pismo i svoju fotografiju. Nudeći se tako za muža nepoznatim mladićima nekima je uspjelo da te kandidate dovedu u Kaliforniju, da pronađu svoje djevojke i da se u brzo vjenčaju.

Katedra za humor

Na univerzitetu u Floridi otvorena je nedavno nova katedra, i to jedinstvena na svijetu: katedra za humor. Cilj je da se slušaoci upoznaju sa svim komičnim i groteskim stranama života i svima načinima nasmijavanja i razvedravanja ljudi. Nastavnici na ovom univerzitetu biće najbolji američki stručnjaci za humor.

SPORT

Iznenadjenja ove nedjelje u drž. prvenstvu

Tim Hajduka treba podmladiti

Glavna je pažnja ove nedjelje bila koncentrisana na Beograd i Split Znalo se je da se zagrebački Gradjanski nalazi u vrlo dobroj formi kao i pred 12 godina, kad je bio na vrhuncu svoje snage, ali pošto ove godine još nije gostovao žan Zagreba i igrao sa jakim protivnicima, kao što su 3 beogradska ligaška kluba, to se nije mogao da da definitivan sud o njegovoj snazi. U Beogradu je ove nedjelje vodio borbu sa na svom terenu snažnim Baskom, ali je zahvaljujući svojoj boljoj taktici i iskustvu, ovog potukao sa 4:2 usred samog Beograda pred 9.000 navijača, koji su navijali protiv njega. Uspjeh je zasluženo, sudija je bio neutralan i dobar i niko ne bi Gradjanskom imao što da prigovori, kad ne bi bilo jedno „ali". Gradjanski polučuje svoje najveće uspjehe blagodareći Medariću, Pleši i Urchu, dakle igračima, koje je on preoteo drugim ligaškim i to našim klubovima. Ovt klubovi, lišeni svojih najboljih igrača, proživljuju sada dosta teške časove i pitanje je, da li će Ljubljana, Konkordia i Hašk ostati i dalje medju našim najboljim klubovima, koje se bore za državno prvenstvo. Da je Gradjanski pomladio i pojačao svoj, sve do 1936 godine, vrlo slabi team igračima iz svog podmlatka, njegova bi slava bila mnogo veća, ali ovako ostaje jedna mala mrlja na ovim njegovim današnjim uspjesima, jer nije sportski ni bratski odozeti drugome ono, bez čega će oni hramati i biti skoro nesposobni za veće uspjehe. Svi naši klubovi treba da jednom počnu da ozbiljniju pažnju posvećuju svojim najmladjim, koje treba ozbiljno spremati za veće borbe, To je tim lakše što svi naši veći klubovi imaju dobre trenere, a mnogi i strance, pa im je dužnost da i u časovima kad slave najveće triumfe zahvaljujući starijim igračima, budno paze da njihovi današnji prvotimci ne ostanu jednog dana bez dostojnih zamjenika. Gradjanski ima dakle danas 24 boda a preostaje mu još da odigra 2 utakmice u Beogradu, jednu u Sarajevu i jednu u Zagrebu sa našim Hajdukom. Kad bi sve od reda dobio, imao bi svega 32 boda, ali njemu su potrebna još samo 3 boda pa eto ga na vrhu slave i veličine, jer toliko bodova neće da ima nijedan naš klub. Njegovi protivnici BSK i Jugoslavija mogu da mu smetaju dosta, ali trebalo bi da zagrebčane prati velika nesreća, kad bi ih prestigla beogradska crveno—bijela četa, koja vrlo lako može da ima jednaki broj bodova kao i oni, ali pošto ima goru goal—diferenciju od Gradjanskog moraće njemu da prepusti I mjesto a za ulazak u S. E. Cup mora da bije ljuti boj sa svojim zagrebačkim protivnikom. Iduće nedelje oba protivnika igraju u Beogradu pod vodstvom talijanskog suca, pa ćemo viditi koji je od njih zaista bolji.

„HAJDUK" je svakoga razočarao

Pišući o zadnjoj utakmici, koju je naš majstor imao na svom terenu sa beogradskom Jugoslavijom, mi smo podvukli da su halfovi i navala „bijeljh" i to svi bez razlike, vrlo loše igrali. Halfovi su dali uprav školski primjer kako ne treba igrati a navala je svojim sporim kombinacijama, morala sasvim da kapitulira pred vrlo borbenom i razigranom odbranom beogradskog gosta. Kad bi pak i ušla u njegov kazneni prostor, svojom neodlučnošću, mlitavim startom i lošim pucanjem, brzo bi prošla svaka opasnost po Jugoslaviju. Odavno se je pristom upiralo na lošu formu Marušića, Alujevića, Lemešića, starog Blaževića i Kragića, ali je sve bilo uzalud, jer se je nalazio jedan splitski dnevnik, koji bi nalazio sva moguća opravdanja, da nas uvjeri kako se današnji Hajdukovi igrači nalaze u dobroj formi, jedino da nema mnogo veze izmedju srednjeg reda i prvog reda i da su Hajduku potrebne jake utakmice sa jačim inostranim klubovima, pa će sve ići kao namazano. Medjutim, poslje dvaju utakmica sa bugarskim državnim prvakom, Hajduk je morao da igra u Zagrebu sa najslabijim klubom, sa Konkordiom, koja se nalazi na dnu tabele, i „Novosti" čiji odgovorni urednik je autentični splićanin, pisao je o toj igri ovo : „Alijova njegova igra pokazala je da u Hajduku ima i suviše mnogo slabih mjesta i da bi trebalo taj Hajduk mnogo izmjeniti ili bolje reći pomladiti, da bude opet onako opasan konkurent, kako je bio ranije. Ono je što je pokazao Hajduk slabo za najboljeg u zemlji, pa kad bi se dogodilo da Hajduk izbije na vrh tablice, to bi, sudeći naravno po jučerašnjoj igri i momentanoj formi Hajduka — bilo nezasluženo. Medjutim kapiten „bijele" momčadi Jozo Matošić izjavio je jednom splitskom dnevniku, da je zadovoljan sa igrom svojih igrača i da je sudac bio vrlo loš ! Ali, na nesreću popularnog Joze, 5000 gledalaca je tužna srca ostavila prošle nedjelje Hajdukovo igralište, jer ono što je pokazao Hajduk malo je i za današnju Konkordiju a kamoli za onoga, koga su svi dalmatinski sportiste htjeli da vide opet na čelu najboljih. Mislimo da je izlišno spomenutt, da Hajduk ne pripada samo igračima i članovima Hajduka, već svima nama primorskim sportistima, jer je on naš najbolji pretstavnik u futbalu i prema tome dužnost je svih nas, da nastojimo da on bude opet ono što je nakad bio, a ne da igra loše i sa najslabijim klubom na tabeli drž. prvenstva ! Svi ozbiljni sportiste su mišljenja da za neko vrijeme treba Marušića, nemogućeg Alujevića, koji najviše nervira splitsku publiku, zatim Lemešića i Kragića poslati za neko vrijeme na odmor, a Blaževića postaviti na njegovo pravo mjesto da trenira sve igrače, jer će time on Hajduku mnogo pomoći. A. D.

Oglas licitacije

Tehnički Odeljak pri Sreskom načelstvu u Šibeniku dana 17 aprila 1937 u 11 sati primaće ponude za uredjenje bunara u selu Jezera opć Tijesno. Uslovi i predračun mogu se vidjeti svakog radnog dana u kancelariji Tehničkog Odeljka (od 7.30 do 13.30 s.)

122—1

Priča „TRIBUNE"

Sjećanje

Ulazeći u kupatilo, Gabriela Diser obratila se mužu:

— Lisi Mondr telefonirala mi je maloprije iz Brinoa. Jedan dan će provesti u Parizu, a k nama će doći na ručak.

— Dobro, dobro, pomrmljao je Aleksandar Diser.

Diser ima pedeset i pet godina. Bogat je i veoma inteligentan. Gabrijeli je je četrdeset. Ona je ranije bila ljepotica a sad je pametna i duhovita žena. Žive u najljepšoj hasmoniji. Brak im je bio monoton, ali srećan. Nisu imali djece.

U početku su se vajkali zbog toga, a onda je i to palo u zaborav.

Gospođa Mondr, koju su čekali da im dođe na ručak, bila je Gabrielina vršnjakinja i najbolja prijateljica. Poslije muževljeve smrti, povukla se u Brunoa i sad, s vremena na vrijeme, dolazi u Pariz.

Ona je ljubazna i dobroćudna.

Tačno u jedan gospođa Mondr došla je na ručak.

Odmah su sjeli za sto. Diser je ljubazno pozdravio prijateljicu svoje žene, ali za vrijeme ručka nije progovorio nijedne riječi A poslije kave povukao se u svoju sobu.

— Šta je tvom mužu ? - upita gospoda Mondr svoju prijateljicu, Nešto nije u redu. Možda poslovne brige ?

— Ne. Pričaću ti docnije. Sad te molim da mi učiniš nešto.

Želila bih, naravno sama, da dođem k tebi na nekoliko dana u Bruno.

— Biću srećna, draga moja. Ti znaš da si u Brunou kod kuće. Nego to je koliko mi je poznato, bili prvi put da se rastaješ od muža. Da se niste svadali ?

— Ni govora! Ali smatram da Aleksandar u ovom trenutku čezne za samoćom.

Gospoda Mondr nije duže ispitivata. Oprostila se od prijateljice i otišla u varoš da kupi nešto. Kad se vratila, Gabriela je već upakovala svoj kufer i ispričala mužu da ju je prijateljica na pozvala na nekoliko dana.

Diser je začuđeno pogledao ženu i ona je primjetila da su mu oči u tome trenutku radosno sijevnule,

*

Dvadeset pet godina prije ovogadogadaja : Aleksandar Diser imao je tada trideset. Otac mu je, u obliku akcija, ostavio ogromnu imovinu i rentu. Mladi Diser putovao je po svijetu, uživajući slobodu mladog čovjeka. Vrativši se najzad, u Evropu, zadržao se u Londonu.

Jedno veče posjetio je koncerat koji je, kao gost, priredila čuvena Francuska umjetnica Polina Berkot. U novinama je čitao o njoj sjajne kritike.

Kad je na podiumu ugledao Polinu Berkot učinilo mu se da sanja. Bila je divna, jedna od onih žena u koje se masa zaljubi na prvi pogled.

Frenetični aplauzi poslije svake tačke programa još više su uticala namladog Aleksandra Disera.

Za vrijeme pauze poslao je umjetnici divan buket crvenih ruža. Na priloženoj posjetnici molio je za dozvolu da je posjeti i pozdravi.

Sve zavisi od slučaja. Između Poline i Aleksandra razvila se bezgranična ljubav. Samo jedna velika prepreka nije se mogla prebroditi. Polina je žena jednog nesrećnog čovjeka |koji uslijed ukočenosti ne može da stane na noge. Žena ne može da ostavi teškog bolesnika.

Otad su prošle mnoge godine. Velika umjetnica otputovala je u Ameriku na turneju.

To je, ujedno bio rastanak. Mnogobrojni prijatelji savjetuju Aleksandra da prekine sa životom lutalice i on, najzad, pristaje da se oženi Gabrielom.

Uzajamna nježnost, uzajamno poštovanje. I godine su prošle u srećnom braku.

*

Poslije ručka Gabriela je odlučila da povjeri svojoj prijateljici, gospodi Mondr zašto je htjela da dođe k njoj na nekoliko dana.

— Znala sam sve. Znala sam šta je ta žens značila u životu moga muža muža. U jednoj tajnoj fijoci našla sam fotografije i pisma, pošto je to bila ljubav prije našeg braka. nisam imala pravo da se žalim. A juče sam pročitala u novinama da je Pol na Berko umrla. Odmah sam primjetila promjenu na svome mužu. Čitava prošlost odjednom je oživila. Trudio se, da se savla da, ali riječi su mu bile bez veze. O smjeh usiljen. Ostajao je duže u svojo sobi nego inače.

Vidiš Lisi, da sam ja imala u životu takav divan doživljaj, u trenutku smrt voljenog stvora imala bih samo jedn želju: da budem sama. Zato sam molila da dođem ovamo dok on san bez mog ut caja, povrati svoj mir. O će sad u samoći čitati pisma pokojnic posmatrati njene fotografije. Ja nisa ljubomorna na tužno sjećanje iz pr šlosti... Lisi, ti me razumiješ. Zar nisa dobro uradila ?

Direktor : HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik : BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa : Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Plaćivo i tuživo u Siben